ЦЕНТРАЛНА ИЗБИРАТЕЛНА КОМИСИЯ

МЕТОДИЧЕСКИ УКАЗАНИЯ

на Централната избирателна комисия по прилагане на Изборния кодекс за секционните избирателни комисии в страната за изборите за президент и вицепрезидент на 25 октомври 2026 г. при гласуване с хартиени бюлетини, приети с Решение № 346-ПВР от 14 октомрви 2026 г.

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящите Методически указания целят да гарантират точното и еднакво прилагане на разпоредбите на Изборния кодекс от секционните избирателни комисии (СИК) и да дадат практически насоки при работата им в изборния процес.

Секционните избирателни комисии изпълняват правомощията си от деня на назначаването им до приключване на изборите и предаването в районните избирателни комисии (РИК) на протоколите с резултатите от гласуването и избирателните списъци, декларации, списъци на заличените лица и за допълнително вписване на придружителите, протоколите за предаване на сгрешен формуляр и приемане на нов формуляр на протокол на СИК, протоколите с решенията на СИК и особените мнения, а в общинската администрация – на чувалите с бюлетините, с печата на СИК и останалите изборни книжа и материали.

Членовете на СИК се освобождават от служебните или трудовите им задължения за деня преди изборите, за изборния ден и за следващия ден. За това време те ползват по свой избор неплатен отпуск, който се зачита за трудов или служебен стаж по специалността, или по тяхно искане – полагащия им се платен годишен отпуск. Изплащането на възнаграждения на членовете на СИК, регистрирани като безработни и/или с право на социално подпомагане, не ги лишава от получаване на обезщетение или помощи, както и не се изисква изменение на декларираните вече от тях обстоятелства.

Членовете на СИК при изпълнение на своите функции са длъжностни лица по смисъла на Наказателния кодекс.

Членовете на СИК не могат да носят отличителни знаци на партия, коалиция или инициативен комитет, а също и да участват в предизборна агитация.

Заседанията на СИК са законни, ако на тях присъстват повече от половината от състава им.

Брой на назначените членове на СИК	**9**	**8**	**7**	**6**	**5**
Брой на присъстващите членове, осигуряващи кворум за провеждане на заседанията	**5**	**5**	**4**	**4**	**3**

Заседанията на СИК се ръководят от председателя, а в негово отсъствие от заместник-председателя.

Решенията на комисията се вземат с мнозинство 2/3 от присъстващите членове.

Брой на присъстващите членове на СИК	**9**	**8**	**7**	**6**	**5**	**4**	**3**
Предложението се приема, ако за него са гласували „ЗА”	**6**	**6**	**5**	**4**	**4**	**3**	**2**

Решенията на комисията се приемат с поименно гласуване, което се отразява в протокол, като се вписват имената на членовете, гласували „ЗА“ и „ПРОТИВ“. Не се допуска гласуване „Въздържал се“.

При провеждане на заседания и вземане на решения СИК съставя протокол по примерен образец – *Приложение № 1 към методическите указания.*

Решенията на СИК могат да бъдат оспорени пред РИК, която се произнася в рамките на един час, но не по-късно от края на изборния ден.

Членовете на СИК са длъжни да подпишат протокола с изборните резултати след установяване на резултатите от гласуването и попълване на протокола. При отказ за подписване на протокола членовете на СИК носят административнонаказателна отговорност по Изборния кодекс.

Неподписването на протокола от член на комисията не го прави недействителен.

II. ПРЕДИЗБОРЕН ДЕН

1. Получаване на изборните книжа и материали

Всички членове на СИК са длъжни да се явят в изборното помещение в определения час на 24 октомври 2026 г. В изборното помещение получават от член на РИК и от длъжностно лице от общинската администрация следното:

1. Избирателни списъци (в зависимост от вида на секцията се получава един от изброените списъци):

- за избори за президент и вицепрезидент на републиката (Приложение № 9-ПВР);
- за гласуване с подвижна избирателна кутия (Приложение № 10 -ПВР);
- за гласуване в лечебни заведения, домове за стари хора и други специализирани институции; (предава се на СИК от ръководителя на лечебното заведение/дома/специализираната институция) (Приложение № 11-ПВР);
- за гласуване в местата за изтърпяване на наказание лишаване от свобода и задържане (предава се на СИК от ръководителя на мястото за изтърпяване на наказание лишаване от свобода и задържане) (Приложение № 12-ПВР);
- за гласуване на плавателни съдове, плаващи под българско знаме (предава се на СИК от капитана на плавателния съд) (Приложение № -13 ПВР);

2. 2 бр. кутии – избирателна кутия за хартиени бюлетини и кутия за отрязъците с номерата от бюлетините;

3. Кочани с хартиени бюлетини за гласуване;

4. Списък за допълнително вписване на придружителите (Приложение № 62-ПВР);

5. Списък на заличените лица (Приложение № 16-ПВР) – прикачен е към избирателния списък;

6. Списък на лицата, получили копие от подписания протокол (Приложение № 75-ПВР);

7. Протокол на СИК, запечатан в плик (Приложение № 78-ПВР-х);

8. Чернова на протокола на СИК;

9. Печат на СИК/ПСИК – предава се в запечатан плик, който се подписва от председателя на СИК, длъжностното лице от общинската администрация и

член на РИК. Пликът с печата не се отваря в предизборния ден. Отваря се при откриване на изборния ден в секцията

- Протокол за маркиране на печата на СИК/ПСИК (Приложение № 72-ПВР);

- Образци на декларация (Приложение № 23-ПВР), че избирателят не е гласувал на друго място;

10. Комплект устройство за видеонаблюдение и видеозаснемане (не се предоставя на ПСИК, в избирателни секции в лечебни заведения, домове за стари хора, местата за изтърпяване на наказание лишаване от свобода и за задържане и други специализирани институции)

11. Три големи плика с надписи „Плик № 1-ПВР – Списъци на СИК № …“, „Плик № 2-ПВР – Протоколи на СИК № …“ и „Плик № 3-ПВР – Книжа на СИК № …“, които са подпечатани с печата на общината

12. Един бял чувал за опаковане на бюлетините

13. Пломба за сигурност за пломбиране на белия чувал – 1 брой, чийто номер се изписва в Приложение № 67-ПВР т.12 и Приложение № 68-ПВР т.13;

14. Опис на книжата, поставени в белия чувал (*Приложение № 2 към методическите указания*);

15. Един черен чувал за опаковане на помощни и технически материали;

16 .Образци на протоколи от заседание на СИК (*Приложение № 1 към методическите указания*);

17. Отличителни знаци за членовете на СИК;

18. Копирна техника, консумативи и други помощни и технически материали;

Представителите на СИК/ПСИК, на РИК и на общинската администрация подписват:

- протокол за предаване и приемане на избирателния списък на СИК/ПСИК (Приложение № 63-ПВР за СИК, съответно Приложение № 65-ПВР за ПСИК, Приложение № 64-ПВР за СИК в лечебни заведения, специализирани институции, места за лишаване от свобода и за задържане);

- протокол за предаване и приемане на изборни книжа и материали на СИК/ПСИК (Приложение № 67-ПВР за СИК, съответно Приложение № 68-ПВР за ПСИК);

- СИК на плавателни съдове под българско знаме получават, изборните книжа и материали от капитана на плавателния съд. Протоколът (Приложение № 70-ПВР) се подписва от капитана на плавателния съд и председателя на СИК.

В протокола за предаване и приемане на изборни книжа и материали на СИК се вписват:

- в т. 3 в текста „Кочан от №… до №…“ се вписва първият и последният фабричен номер на бюлетините от съответния кочан;

- в т. 7 (за Приложение № 67-ПВР вторият фабричен номер, в Приложение № 67-ПВР не се попълва от СИК, определени за гласуване само с хартиени бюлетини), съответно в т. 5 (за Приложение № 68-ПВР), в т. 6 (за Приложение № 70-ПВР) се вписва фабричният номер на получения протокол на СИК (Приложение №78-х);

- в т. 13 (за Приложение № 67-ПВР), съответно в т. 11 (за приложения № 68-ПВР и № 70-ПВР) се вписва фабричният номер на получената пломба за сигурност.

Протоколите за приемане и предаване на избирателния списък и изборните книжа и материали се съставят и подписват в три еднообразни екземпляра – за СИК/ПСИК, за РИК и за общинската/районната администрация.

След подписване на протоколите отговорността за опазване на изборните книжа и материали носи СИК/ПСИК.

2. Действия по подготовка на изборното помещение

Извършват се следните действия:

1. Обособява се място/места за гласуване с хартиени бюлетини чрез поставяне на параван, който осигурява тайната на вота и нормалното протичане на гласуването, като зад гърба на избирателя не могат да застават членове на СИК и лица, които имат право да присъстват в изборното помещение.

2. В паравана за гласуване се поставят:

- химикалка, пишеща със син цвят;

- табло, на което с големи букви е указано, че избирателят може да изрази своя вот само със знак „Х“ или „V“, поставени с химикалка, пишеща със син цвят;

3. Извършват се следващите действия:

- прозрачната избирателна кутия се поставя на подходящо място;

- кутията за отрязъците с номерата на бюлетините се поставя до мястото за поставяне на печат върху бюлетините;

- членовете на СИК подреждат масите, столовете и останалите помощни материали, които ще се използват в изборния ден, по начин и ред, позволяващ незабавното започване на изборния ден;

- осигуряват се и места за наблюдатели, застъпници, представители на партии, коалиции и инициативни комитети.

3. Действия по подготовка на таблото пред изборното помещение

Пред изборното помещение има табло, осигурено от общинската администрация. **Върху него СИК поставя:**

1. Указание, че избирателят може да изрази своя вот само със знак „Х“ или „V“, поставени с химикалка, пишеща със син цвят.

2. Телефоните за връзка и подаване на сигнали до МВР и до прокуратурата;

3. Телефон за връзка с РИК.

4. Указателна табела, на която се изписва номерът на секцията и отдолу – административните адреси от населеното място, които обхваща секцията.

5. На таблото се оставя място, където при откриване на изборния ден ще се постави образец от бюлетината за гласуване и където през изборния ден трябва да се поставят всички писмени решения на СИК.

4. Охрана на изборните помещения

След подреждането на изборното помещение в предизборния ден членовете на СИК го заключват и запечатват с хартиена лента, подписана от тях и подпечатана с печата на общината.

Изборните помещения се охраняват отвън от служители на Министерството на вътрешните работи.

III. ИЗБОРЕН ДЕН

1. Откриване на изборния ден

Изборното помещение се разпечатва от председателя на СИК (от зам.-председателя, ако председателят отсъства) в 7,00 часа, ако присъстват повече от половината членове на комисията. При липса на кворум се уведомява РИК (чрез общинската администрация) и не се разпечатва, преди да се явят повече от половината членове.

Действия на СИК след отварянето на помещението.

Извършват се следните действия:

1. Проверява се дали книжата и материалите са във вида, в който са оставени в предизборния ден.

2. Членовете на СИК разпределят помежду си функциите, които ще изпълняват в изборния ден с решение, за което се съставя протокол.

3. Печатът се изважда от запечатания плик, наранява се на произволно място и се съставя протокол (Приложение № 72-ПВР), върху който се поставят три отпечатъка от маркирания печат.

4. Избирателната кутия за хартиени бюлетини и кутията за отрязъците от бюлетините се затварят и запечатват с хартиени ленти, подписани от присъстващите членове на СИК и подпечатани с печата на СИК.

5. Разпечатва се един пакет с хартиени бюлетини, откъсва се една бюлетина, по диагонал се изписва „ОБРАЗЕЦ“ и бюлетината се залепва като образец на таблото пред изборното помещение.

След извършване на горепосочените действия председателят обявява изборния ден за открит и гласуването започва.

2. Допускане до гласуване на избирателите. Дописване на избиратели

Допускане до гласуване на избирателите.

СИК допуска избирателите в изборното помещение по ред, позволяващ нормалното протичане на изборния процес.

Избирателите удостоверяват самоличността си пред СИК с лична карта или личен (зелен) паспорт (само за родените до 31.12.1931 г. включително). **Не се допуска гласуване със свидетелство за управление на МПС или международен паспорт.**

Избиратели, които са в избирателния списък и са с редовен документ за самоличност, се допускат до гласуване по следния ред:

2.1. Избирателят предава на член на СИК документа си за самоличност.

2.2. Членът на СИК сравнява имената и постоянния адрес от личната карта/зеления паспорт с отпечатаните в избирателния списък. Ако установи разлика в някое от имената (при съвпадане на постоянния адрес), вписва имената от документа за самоличност в графата „Забележки“ на избирателния списък.

2.3. Членът на СИК вписва в избирателния списък ЕГН, вида и номера на документа за самоличност, **без да чете и да диктува на глас.**

2.4. Избирателят се допуска до гласуване, като документът за самоличност остава в комисията.

Ако личната карта е с изтекъл срок, изгубена или в процес на издаване, избирателят може да гласува само ако представи на СИК оригинално удостоверение за издаване на лични документи по чл. 263, ал. 1 ИК със снимка, издадено от съответното районно управление на МВР. След като избирателят гласува и се подпише в избирателния списък, членът на СИК отбелязва върху удостоверението „гласувал в избирателна секция №… на 25 октомври 2026 г.“ и връща удостоверението на избирателя.

Дописване на избиратели

Дописване на избиратели в допълнителна страница под черта на избирателния списък СИК извършва само в описаните по-долу случаи, като следва посочените действия.

Ако избирател не фигурира в избирателния списък по постоянния си адрес по лична карта, **първо проверете дали е включен в списъка на заличените лица**.

Лице, което фигурира в списъка на заличените лица на основание:

- „МВнР“ – дописва се в избирателния списък под черта само ако постоянният му адрес по лична карта е на територията на избирателната секция и подпише декларация (Приложение 23-ПВР);

- „УГДМ“ – дописва се в избирателния списък под черта **само** ако постоянният му адрес по лична карта е на територията на избирателната секция и подпише декларация (Приложение № 23-ПВР). Декларацията или удостоверението се прилагат към избирателния списък. Избиратели с удостоверение за гласуване на друго място (УГДМ – Приложение № 26-ПВР). Тези избиратели се дописват, като УГДМ се прилага към избирателния списък. Преди да се приложи УГДМ, се ксерокопира, като копието се предоставя на избирателя, подписано от председател и секретар на СИК и подпечатано с печата на СИК, и върху УГДМ се изписват думите: „гласувал в СИК №…… на 25 октомври 2026”. Копието ще послужи на избирателя да упражни правото си на глас при евентуален нов избор(балотаж);

- „ПО“, „МП“, „НА“ – дописва се в избирателния списък под черта **само** ако постоянният му адрес по лична карта е на територията на избирателната секция и представи удостоверение по чл. 40 ИК (Приложение № 24-ПВР). Удостоверението и декларацията се прилагат към избирателния списък, като в графа „Забележки“ се отбелязва – „издадено удостоверение“.

Ако избирателят е в избирателния списък, но е зачертан (такъв избирател не е в списъка на заличените лица). Такива избиратели са вписани в списъците на лечебни заведения, места за задържане и др. Такъв избирател се дописва **само** ако представи удостоверение от съответното заведение (Приложение № 15-ПВР) и попълни декларация (Приложение № 23-ПВР). Удостоверението и декларацията се прилагат към избирателния списък.

Ако избирател не фигурира в избирателния списък по постоянния си адрес по лична карта **и не фигурира в списъка на заличените лица** – дописва се в избирателния списък под черта **само** ако постоянният му адрес по лична карта е на територията на избирателната секция и подпише декларация (Приложение № 23-ПВР). Декларацията се прилага към избирателния списък.

Членовете на СИК, охраната на СИК и лицата по поддръжка на машините за гласуване се дописват само ако не са в избирателния списък и

ако попълнят декларация (Приложение № 23-ПВР). Декларацията се прилага към избирателния списък.

Избиратели с увредено зрение или със затруднения в придвижването. Те могат да гласуват в избрана от тях секция. Дописват се, ако попълнят декларация (Приложение № 23-ПВР). Декларацията се прилага към избирателния списък.

Студенти (редовно обучение), докторанти и ученици, които не фигурират в избирателния списък. Тези избиратели се дописват, ако изпълняват следните условия: имат навършени 18 г. включително в деня на гласуване, учат в населеното място; постоянният им адрес е извън населеното място; имат заверена за семестъра (за учебната година) книжка или документ, удостоверяващ редовното обучение; попълнят декларация (Приложение № 23-ПВР). Декларацията се прилага към избирателния списък, а в книжката/документа се пише „25 октомври 2026 г.“, „гласувал“ и се подписва от двама членове на СИК.

Само за СИК в специализирани институции:

Постъпилите в лечебни заведения, домове за стари хора и други специализирани институции лица след съставяне на избирателния списък от ръководителите им се дописват в изборния ден и гласуват след представяне на декларация (Приложение № 23-ПВР). По този ред се дописват и задържаните след съставяне на избирателния списък в местата за изтърпяване на наказание лишаване от свобода и за задържане. Декларацията се прилага към списъка.

Лицата от персонала на лечебните заведения, домовете за стари хора и другите социални институции и в местата за изтърпяване на наказание лишаване от свобода и за задържане, служебно заети в изборния ден по месторабота въз основа на график за работа, могат да гласуват, като се дописват след представяне на декларация (Приложение № 23-ПВР). Декларацията се прилага към списъка.

СИК предоставя на избирателите образецът на декларация Приложение № 23-ПВР.

Ако не е налице някой от горепосочените случаи, избирателят **не се дописва в допълнителна страница** под черта на избирателния списък.

Отказът на СИК да извърши дописване е писмен, връчва се на заинтересованото лице и може да се оспорва пред РИК (Приложение №61-ПВР).

След приключване на гласуването **председателят и секретарят на СИК се подписват под последното име** на вписаните в допълнителната страница избиратели и прилагат към избирателния списък всички декларации и удостоверения.

3. Гласуване.

Гласуването се извършва по следния начин:

3.1. Член на СИК откъсва пред избирателя една бюлетина, сгъва я по такъв начин, че горният ѝ край да опира в чертата под последното поле с квадратчето „Не подкрепям никого“, без да се закрива полето с номера на бюлетината в долния край и перфорацията над него, които остават видими, като местата за полагане на печатите от СИК остават от външната видима страна на бюлетината. След това сгъва още веднъж бюлетината по същия начин, като номерът на бюлетината и перфорацията в долния край остават видими, а

положеният печат остава от външната страна на бюлетината. Поставя печат на гърба на бюлетината и я подава на избирателя.

3.2. Избирателят застава зад паравана, за да упражни своя вот. Излиза от паравана, сгъва бюлетината и я подава на член на СИК.

3.3. Членът на СИК сверява дали номерът върху бюлетината съответства на номера в кочана. Ако номерът съответства, подпечатва повторно бюлетината, откъсва отрязъка с номера на бюлетината и го пуска в непрозрачната кутия. Подава бюлетината на избирателя.

3.4. Избирателят пуска бюлетината в избирателната кутия. Подписва се в избирателния списък в съответната графа. Получава документа си за самоличност.

Ако номерът върху бюлетината не съответства на номера в кочана, бюлетината се обявява за недействителна – това обстоятелство се отбелязва върху нея и в графа „Забележки“ на избирателния списък, като се изписва „Бюлетина по чл. 265, ал. 5 ИК“ и не се пуска в избирателната урна, а избирателят не се допуска до повторно гласуване.

Ако избирателят сгреши при поставяне на знака, може да върне сгъната сгрешената бюлетина и да получи нова (еднократно). Върху върнатата бюлетина, без да се разгъв,а се написва „сгрешена“, подпечатва се и се подписва от председателя, секретаря и трети член от друга партия или коалиция. При повторна грешка избирателят не получава нова бюлетина. В графа „Забележки“ на избирателния списък членът на СИК отбелязва, че лицето не е гласувало, тъй като два пъти е сгрешило при гласуването.

Забранява се след попълване на бюлетината и преди пускането ѝ в избирателната кутия избирателят да заснема бюлетината или да я разгъва по начин, позволяващ да се види начинът на гласуване. При нарушаване на забраните СИК обявява бюлетината за недействителна и отбелязва това обстоятелство върху бюлетината, като върху нея се вписва „Недействителна по чл. 227“ (при заснет вот) или „Недействителна по чл. 228“ (при показан вот). Същият текст се вписва и в графа „Забележки“ на избирателния списък. Избирателят не се допуска повторно до гласуване.

Ако избирателната кутия се напълни с бюлетини, върху нейния отвор се залепва хартиена лента с подписите на членовете на СИК и подпечатана. Пълната кутия остава на масата. Запечатва се втора кутия и гласуването продължава.

Гласуване с придружител.

Избирател с увредено зрение, с увреден слух или с друго увреждане, което не му позволява да извърши сам необходимите действия при гласуването, може да поиска и да посочи придружител, който да го подпомогне при гласуването. Избирателят не е длъжен да представи документ от ТЕЛК/НЕЛК.

Неграмотността не е основание за гласуване с придружител.

Допускането на избирател да гласува с придружител е по преценка на председателя на СИК. Член от комисията може да оспори решението на председателя. По оспорването СИК се произнася с решение и съставя протокол.

При гласуването СИК отбелязва в графа „Забележки“ на избирателния списък срещу името на избирателя трите имена и ЕГН на придружителя.

Придружителят не се подписва в избирателния списък. Данните на придружителя се вписват и в Списъка за допълнително вписване на придружителите. След гласуването придружителят се подписва **само** в този списък и получава документа си за самоличност.

Когато увреждането не позволява на избирателя да се подпише, в полето за подпис член на комисията отбелязва „гласувал“ и се подписва. Това обстоятелство се отбелязва в графата „Забележки“ на избирателния списък и в протокола на СИК.

След приключване на гласуването Списъкът за допълнително вписване на придружителите се **подписва от председателя и секретаря на СИК**.

Не могат да бъдат придружители следните категории лица: член на избирателна комисия, кандидат, представител на партия, коалиция, инициативен комитет, застъпник, наблюдател, анкетьор и охрана. Едно лице не може да бъде придружител на повече от двама избиратели.

4. Закриване на изборния ден

Избирателите гласуват до 20 часа. Ако в 20 часа пред помещението няма негласували избиратели, председателят на СИК обявява края на гласуването. Ако в 20 часа пред помещението има негласували избиратели, те предават личните си карти/личния зелен паспорт на СИК и само те се допускат да гласуват, но не по-късно от 21 часа.

След обявяване на края на гласуването в 20,00 часа, съответно до 21,00 часа, не се допуска гласуване.

IV. ДЕЙСТВИЯ СЛЕД ЗАКРИВАНЕ НА ИЗБОРНИЯ ДЕН УСТАНОВЯВАНЕ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ГЛАСУВАНЕТО И ПОПЪЛВАНЕ НА ПРОТОКОЛА НА СИК

1. Действия на СИК преди отваряне на избирателната кутия

Осигуряване на видеонаблюдението и видеозаснемането при преброяването на гласовете и съставянето на протокола.

След обявяване края на изборния ден за осигуряване на видеонаблюдението и видеозаснемането при преброяването на гласовете и съставянето на протокола СИК извършва следните действия:

1.1. Член на СИК включва устройството за видеонаблюдение, след което сканира QR кода от предоставените инструкции, като по време на видеоизлъчването устройството следва да е включено към електрозахранващата мрежа.

1.2. Устройството за видеонаблюдение със стойката се поставя върху масата, на която ще се извършва преброяването на бюлетините по начин, който осигурява видимост към мястото, върху което се преброяват бюлетините и всички действия на СИК. За да се уверите, че устройството е поставено правилно, погледнете екрана.

1.3. Член на СИК постоянно следи за правилната работа на устройството и за осигуряване на ясна видимост към бюлетините с отбелязания вот.

1.4. В случай на прекъсване на излъчването, сканирайте отново QR кода.

1.5. Устройството за видеонаблюдение се изключва след подписването на протокола на СИК от всички членове на СИК, обявяването на резултатите от гласуването и опаковането на книжата и материалите.

2.Попълване на част I от черновата на протокола на СИК и преброяване на хартиените бюлетини извън избирателната кутия.

В черновата се попълват данните от първа страница на протокола до буква „А“.

В буква „А“ на черновата се вписва числото по т. 3 от протокола за предаване и приемане на изборни книжа и материали (Приложение № 67-ПВР или Приложение № 68-ПВР за подвижна СИК)

В т. 1 се вписва броят на бюлетините, останали извън избирателната кутия.

В т. 1а се вписва общият брой на недействителните бюлетини, останали извън избирателната кутия *(обявените от СИК за недействителни при заснет вот, при показан вот и при несъществуващ номер на бюлетината в това чило и тези за образец, сгрешени от избирател, унищожени от СИК или механично увредени)*.

В т. 1б се вписва броят на неизползваните бюлетини в СИК *(останали празни извън избирателната кутия)*.

В т. 2 се вписва броят на избирателите в избирателния списък при предаването му на СИК *(за целта се вписва числото по т. 4 от протокола за предаване и приемане на избирателния списък (Приложение № 63-ПВР). За подвижната СИК се вписва числото от Приложение № 65-ПВР, а за СИК в специализирана институция се вписва числото по т. 3 от Приложение № 64-ПВР)*.

В т. 3 се вписва броят на избирателите, вписани само в допълнителната страница (под черта) на избирателния списък в изборния ден.

В т. 4 се вписва броят на **положените подписи** в избирателния списък, включително положените подписи в допълнителната страница (под чертата), след тяхното преброяване.

Бюлетините извън избирателната кутия по т. 1 на черновата се опаковат в общ пакет с надпис „Бюлетини извън избирателната кутия“.

Запечатаният пакет с бюлетините извън избирателната кутия се подписва от всички членове на СИК и се подпечатва.

На масата остават само избирателната кутия черновата от протокола.

2. <u>Действия на СИК по отваряне на избирателната кутия, преброяване на бюлетините (гласовете) и попълване на част II. от черновата на протокола</u>

Само СИК е компетентна да установи кой глас е действителен или не, като присъстващите лица не могат да се намесват в работата на СИК при установяване на резултата от гласуването.

Действията на СИК са следните:

2.1. СИК отваря избирателната кутия. Бюлетините се изваждат една по една от определения от СИК член на комисията и се поставят с лицевата страна надолу. Когато е включена втора избирателна кутия, тя се отваря и бюлетините се изваждат и преброяват заедно с бюлетините от първата.

2.2. Преброяват се бюлетините, намерени в избирателната кутия, и броят им се вписва в т. 5 на черновата.

2.3. Определеният член на СИК показва всяка бюлетина така, че да се вижда отбелязаният вот, включително и от камерата за видеонаблюдение и едновременно обявява високо и ясно номера на кандидатската листа, съответно гласът „Не подкрепям никого“. Бюлетините се подреждат, като за всяка кандидатска листа се прави отделна купчинка. Правят се още две купчинки – една с гласовете „Не подкрепям никого“ и една от недействителните гласове. В случай на недействителна бюлетина, тя се показва и се обявява причината за недействителност.

Недействителни са гласовете (бюлетините), когато:

- ✓ Бюлетината не е по установен образец
- ✓ На гърба на бюлетината няма два печата на СИК
- ✓ Вотът на избирателя е отбелязан със знак, различен от „Х“ или „V“
- ✓ Върху квадратче или кръгче в бюлетината знакът „Х“ или „V“ не е отбелязан с химикалка, пишеща със син цвят
- ✓ Върху бюлетината има отбелязване в повече от едно квадратче (на партия, коалиция, независим кандидат или в квадратчето „Не подкрепям никого“)
- ✓ Знакът „Х“ или „V“ засяга повече от едно квадратче за гласуване, така че не може да се определи еднозначно вотът на избирателя
- ✓ Върху бюлетината има вписани символи, като букви, цифри и други знаци
- ✓ В бюлетината няма отбелязан вот на избирателя (празна бюлетина);

При спор относно действителността или недействителността на някой глас СИК приема писмено решение с поименно гласуване, като случаят се описва в протокол. Протоколът се прилага към протокола на СИК, като на гърба на бюлетината се отбелязва номерът на решението, основанието за недействителност и се подписва от председателя и секретаря.

2.4. Първо се преброяват недействителните гласове от бюлетините и броят им се вписва в т. 6 на черновата.

2.5. Второ – преброяват се общо действителните гласове, подадени за всички кандидатски листи на партии и инициативни комитети, както и бюлетините с отбелязан вот „Не подкрепям никого“. Полученото число се вписва в т. 7 на черновата.

2.6. Трето – преброяват се бюлетините, подадени само за кандидатските листи на партии и инициативни комитети и полученото число се вписва в т. 7.1 на черновата.

2.6. Преброява се купчинката с гласове „Не подкрепям никого“ и полученото число се вписва в точка 7.2 на черновата.

2.7. Бюлетините от всяка купчинка за кандидатска листа се броят поотделно. Получените числа се вписват в т. 8 на черновата – срещу наименованието на съответната партия или името на независимите кандидати. Когато за кандидатска листа няма нито един действителен глас, се записва словом и цифром „нула“, „0“.

ПРОВЕРЯВАТ СЕ КОНТРОЛИТЕ, ВПИСАНИ В ПРОТОКОЛА

Купчинките с бюлетини „Не подкрепям никого“ и бюлетини с недействителни гласове се отделят настрани и се опаковат.

Заключителни вписвания в черновата на протокола и проверка

СИК извършва следните действия:

В буква „Б“ на черновата се описва дали е имало спорове по действителността на гласовете и какви решения са взети по тях.

Отбелязва се какви жалби или заявления са постъпвали до СИК и какви решения е взела СИК по тях. Описват се и се прилагат към протокола всички жалби и констативни протоколи, като се отбелязва техният брой.

Описва се каква е била обстановката при произвеждането на изборите.

Всички членове на СИК подписват черновата на протокола, като се отбелязва в колко часа е приключило попълването ѝ.

След попълване на данните в черновата на протокола и преди пренасянето им в протокола се извършва повторна проверка дали са изпълнени вписаните в него контроли. За проверка на контролите се използва електронен протокол, достъпен в мобилното приложение „Избори 360“ от интернет страницата на ЦИК.

След като се попълни черновата на протокола и се установи, че контролите в протокола са удовлетворени, **черновата се ксерокопира** и се преминава към пренасяне на данните върху секционния протокол.

3. <u>Съставяне на протокола на СИК и пренасяне на данните от черновата</u>

В долния десен ъгъл на всяка страница на протокола е отпечатан уникален фабричен номер и има черни правоъгълници (маркери). Около фабричните номера и черните правоъгълници (маркери) не се пише и не се поставят печати.

Върху протокола не се драска, не се използва за подложка при попълване на черновата, защото е на химизирана хартия, която оставя следи.

СИК извършва следните действия:

СИК разполага само с един секционен протокол, в който не бива да се допускат грешки при попълването му. При сгрешен протокол СИК уведомява РИК. РИК с решение определя начина на връщане на сгрешения протокол и предаване на новия протокол.

Ако е получен нов протокол на СИК и е върнат сгрешеният, това обстоятелство задължително се описва.

Данните от черновата се пренасят внимателно в протокола на СИК

Всички членове на СИК задължително проверяват дали протоколът е коректно попълнен, след което **протоколът се подписва от всички членове на СИК**, като се отбелязва в колко часа е приключило попълването му.

След подписването на протокола председателят на СИК обявява резултатите от гласуването.

4. <u>Копиране на протокола на СИК</u>

Копирането се извършва в изборното помещение след попълване на всички данни в протокола и подписването му от всички членове на СИК.

Право да получат заверено копие от протокола при поискване имат кандидатите, членовете на СИК, представителите на партии, коалиции и инициативни комитети – по един от партия, коалиция и инициативен комитет, застъпниците – по един за всяка кандидатска листа, наблюдателите – по един за всяка организация, регистрирана като наблюдател на изборите.

Председателят, зам.-председателят и секретарят на СИК подписват копието на протокола на всяка страница (лист) и полагат печата на комисията.

Имената, качеството и другите данни за лицата, получили копие от протокола, се вписват в списъка – Приложение № 75-ПВР. Списъкът се подписва от председателя и секретаря на СИК.

СИК поставя на видно място пред сградата, в която се помещава, копие от подписания протокол, подпечатано на всяка страница с печата на комисията и подписано от председателя, зам.-председателя и секретаря.

ДЕЙСТВИЯ НА СИК СЛЕД ПОПЪЛВАНЕ НА ПРОТОКОЛА

<u>1. Опаковане на бюлетините и другите изборни книжа</u>

Всяка СИК разполага със следните пликове и чували:

- ✓ **Плик с надпис „Плик № 1-ПВР – Списъци на СИК № …“**
- ✓ **Плик с надпис „Плик № 2-ПВР – Протоколи на СИК № …“**
- ✓ **Плик с надпис „Плик № 3-ПВР - Книжа на СИК № …“**
- ✓ **Бял чувал**
- ✓ **Черен чувал**

Действия по опаковането:

Пликове № 1, № 2 и № 3 се подписват и подпечатват с печата на СИК/ПСИК от членовете на СИК/ПСИК преди поставянето в тях на книжата. Върху пликовете се изписва пълният 9-цифрен номер на секцията.

В плик с надпис „Плик № 1-ПВР – Списъци на СИК № …“ се поставя:

1. Избирателният списък (Приложение № 9-ПВР, съответно Приложение № 10-ПВР за ПСИК, Приложение № 11-ПВР за СИК в лечебни заведения и специализирани институции, Приложение № 12-ПВР за СИК в места за лишаване от свобода и за задържане и Приложение № 13-ПВР за СИК на плавателни съдове).
2. Декларациите и удостоверенията, приложени към избирателния списък.
3. Списъкът на заличените лица (Приложение № 16-ПВР).
4. Списъкът за допълнително вписване на придружителите (Приложение № 62-ПВР.

В плик с надпис „Плик № 2-ПВР – Протоколи на СИК № …“ се поставя:

1. Попълненият и подписан протокол на СИК с резултатите от гласуването (Приложение № 78-ПВР-х).

2. Протоколът за предаване и приемане на изборни книжа и материали (Приложение № 67-ПВР, съответно Приложение № 68-ПВР за ПСИК).

3. Протоколът за предаване на сгрешен формуляр и приемане на нов формуляр на протокол на СИК (Приложение № 73-ПВР) (само ако е съставен такъв при сгрешен протокол).

4. Протокол/и с решението на СИК при оспорване действителността или недействителността на някой глас (само ако е съставен такъв).

5. Особеното мнение на член на СИК, който не е съгласен с отразените в протокола резултати от гласуването (само ако има особено мнение).

6. Ксерокопие на черновата на протокола на СИК.

7. Първите два екземпляра от описа Приложение 3 към методическите указания, а **третият екземпляр се поставя в белия чувал.**

В плик с надпис „Плик № 3-ПВР – Книжа на СИК № …“ се поставя:

- Черновата на протокола на СИК;
- Протоколът за предаване и приемане на избирателния списък (Приложение № 63-ПВР, съответно Приложение № 65-ПВР за ПСИК, Приложение № 64-ПВР за СИК в лечебни заведения, специализирани институции, места за лишаване от свобода и за задържане);
- Списъкът на лицата, получили копие от протокола на СИК (Приложение № 75-ПВР);
- Постъпилите жалби и сигнали и протоколите с решенията по тях (само ако има такива);
- Други протоколи на СИК, извън поставените в Плик № 2-ПВР (само ако има такива);
- Неизползвани образци на декларации (Приложение № 23-ПВР);
- Печатът на СИК (поставя се, след като се подпечатат всички хартиени ленти, необходими за опаковането).

Пликове № 1-ПВР, Плик № 2-ПВР и Плик №3-ПВР се запечатват самостоятелно и не се поставят В БЕЛИЯ ЧУВАЛ.

В БЕЛИЯ ЧУВАЛ се поставят:

- Пакет с надпис „Бюлетини намерени в избирателната кутия“
- Пакет с надпис „Кочани от бюлетините“, с които е гласувано;
- Опаковани в плик отрязъци с номерата на бюлетините;
- Протоколът за маркиране на печата на СИК (Приложение № 72-ПВР);
- Третият екземпляр на съставения от СИК опис – Приложение 3 към методическите указания.

Белият чувал с книжата се завързва. Около възела на белия чувал се залепва хартиена лента с изписани върху нея пълният 9-цифрен номер на секцията и собствено и фамилно име на всички членове на СИК. Хартиената лента се подпечатва с печата на СИК и подписва от всички членове на СИК. При залепването на хартиената лента **да не се използва тиксо**. Върху белия чувал се залепва хартиен етикет с надпис: „Избори за президент и вицепрезидент на републиката на 25 октомври 2026 г.“, и пълният 9-цифрен номер на секцията.

При невъзможност да бъде залепен хартиен етикет, надписът може да бъде изписан и с маркер върху белия чувал.

Под хартиената лента на белия чувал се поставя и затяга до края пломба за сигурност с номер, вписан в т. 12 на протокола за предаване и приемане на изборните книжа и материали (Приложение № 67-ПВР), съответно в т. 13 (за приложения № 68-ПВР и № 70-ПВР.)

В ЧЕРНИЯ ЧУВАЛ се поставя:

- Пакет с надпис „Бюлетини извън избирателната кутия“ (неизползвани бюлетини);
- Кутия за отрязъците с номерата на бюлетините;
- Неизползвани хартиени ленти;
- Химикалки, маркери, линийки, лепило;
- Други помощни и технически материали.

След приключване на действията по-горе председателят на СИК изключва устройството за видеонаблюдение, след което устройството за видеонаблюдение, заедно със стойката, зарядното устройство и инструкцията с QR кода, се опакова в пакет, върху който се поставя надпис „Устройство за видеонаблюдение на СИК № …“. Пакетът се подписва от членовете на СИК и се подпечатва с печата на СИК.

2. <u>Транспортиране на изборните книжа и материали след обявяване на резултатите от гласуването в секцията</u>

Книжата и материалите се транспортират от секцията (изборното помещение) до РИК и общината със специално организиран транспорт. Транспортното средство се осигурява от кмета на общината. Няколко съседни СИК могат да бъдат обслужени от едно транспортно средство.

Действия на СИК:

Председателят, зам.-председателят и секретарят, а при отсъствие на някой от тях член на СИК, предложени от различни партии и коалиции, заминават за РИК, като носят със себе си:

- ✓ **Запечатания Плик № 1-ПВР**
- ✓ **Запечатания Плик № 2-ПВР**
- ✓ **Запечатания Плик № 3-ПВР**
- ✓ **Запечатания Бял чувал**

Черният чувал не се носи в РИК, а се предава на място в избирателната секция на общинската администрация или по ред, определен от общинската администрация.

Пакетът с надпис „Устройство за видеонаблюдение на СИК №.....“ се предава на общинската администрация и не се поставя в черния чувал.

Забранява се на членовете на СИК да пренасят протоколите, бюлетините, изборните книжа и други материали на други места освен в РИК и в общината.

1. Предаване от СИК на РИК

Извършват се следните действия:

Председателят, зам.-председателят и секретарят, а при отсъствие на някой от тях член на СИК, предложени от различни партии и коалиции, предават на РИК следното:

- ✓ Запечатания Плик № 1-ПВР
- ✓ Запечатания Плик № 2-ПВР

РИК проверява целостта и съдържанието на пликовете, след което:

1. Сверява фабричния номер на протокола на СИК с резултатите от гласуването с номера, вписан в екземпляра на протокола за предаване и приемане на изборни книжа и материали, или в протокола за предаване на сгрешен формуляр и приемане на нов формуляр на протокол на СИК (ако е съставен такъв при сгрешен протокол).

2. При установяване на липса или несъответствие на изборни книжа и материали в Плик № 1-ПВР, в Плик № 2-ПВР членовете на СИК и РИК съвместно установяват причините и случаят се описва в протокол – Приложение 4 към методическите указания. Протоколът се подписва от тримата членове на СИК и от поне трима членове на РИК и се поставя в плика, от който е липсата или несъответствието.

Изважда от „Плик № 2-ПВР – Протоколи на СИК № …“ първия екземпляр на описа на книжата (Приложение 2 към методическите указания), поставени в **белия чувал**, който остава в РИК за предаване на ЦИК, като вторият екземпляр на описа, предназначен за общинската администрация, остава в плика.

Секционните протоколи се предават на РИК НЕРАЗПЛАСТЕНИ. Протоколите на СИК се разпластяват от РИК след прехвърляне/въвеждане на данните в Изчислителния пункт към РИК и потвърждаването им чрез подписана разписка.

Когато РИК установи, че фабричният номер на представен протокол съответства на получения от СИК протокол, го предава на членовете на СИК за въвеждане на данните в Изчислителния пункт към РИК. Протоколът се предава в Изчислителния пункт, без да се разпластява.

Данните от всеки протокол на СИК се въвеждат самостоятелно от оператор, като тримата членове на СИК проследяват точността на въвеждане на данните. Членовете на РИК нямат право да диктуват данни от протокола на СИК.

Когато РИК установи **очевидни фактически грешки** в секционния протокол, го връща на представителите на СИК за отстраняването им.

При приемане на секционния протокол РИК издава разписка, която съдържа числовите данни от протокола. Разписката се подписва от представители на РИК, СИК и Изчислителния пункт.

Когато РИК установи, че фабричният номер на представен протокол не съответства на получения от СИК протокол, в РИК се събира цялата СИК и заедно с РИК **извършват ново преброяване на гласовете.**

Когато РИК установи съществено несъответствие във вписаните в протокола данни, което не може да се отстрани от тримата приносители на протокола, след **извършване на ново преброяване на гласовете** в горния случай, бюлетините се опаковат и отново се поставят в белия чувал, след което

чувалът се завързва, надписва и се пломбира с пломба за сигурност, предоставена от РИК.

Първият и вторият екземпляр от всеки протокол, предназначени за РИК и ЦИК, остават в РИК, а третият индигиран екземпляр, предназначен за общинската администрация, се поставя в „Плик № 2-ПВР – Протоколи на СИК № …“.

РИК връща на представителите на СИК „Плик № 2-ПВР – Протоколи на СИК № …“, за предаване на комисията по чл. 287, ал. 7 ИК. Плик № 2-ПВР не се запечатва.

В РИК остават:

- ✓ „Плик № 1-ПВР – Списъци на СИК № …“ за предаване на ТЗ на ГД ГРАО за проверка
- ✓ Първият (бял) екземпляр на протокола на СИК, първият екземпляр на описа на книжата, поставени в белия чувал
- ✓ Вторият индигиран екземпляр на протокола на СИК, предназначен за РИК

2. Предаване от СИК на общинската администрация

Извършват се следните действия:

Трите членове на СИК предават на общинската администрация, на комисия от длъжностни лица, определена по реда на чл. 287, ал. 7 ИК със заповед на кмета на общината следното:

- ✓ Предадения от РИК незапечатан Плик № 2-ПВР
- ✓ Запечатания Плик № 3-ПВР
- ✓ Запечатания **Бял чувал** с поставена пломба за сигурност
- ✓ Пакет с надпис „Устройство за видеонаблюдение на СИК № …“

При приемане от всяка СИК на **белия чувал**, Плик № 2-ПВР, Плик № 3-ПВР и на Пакет с надпис „Устройство за видеонаблюдение на СИК № …“ комисията по чл. 287, ал. 7 ИК в общинската администрация проверява:

Съдържанието на пакета с Устройството за видеонаблюдение, който трябва да съдържа: устройството, стойката, зарядното устройство и инструкцията с QR кода.

Целостта на **белия чувал**

Чувал с нарушена цялост (скъсана лента, повредена пломба за сигурност, пробит и др. повреди) се поставя, без да се отваря чувалът в нов бял чувал, осигурен от общинската администрация. Новият бял чувал се завързва. Около възела на новия чувал се залепва хартиена лента с изписани върху нея пълният 9-цифрен номер на секцията и собствено и фамилно име на трите членове на СИК. Хартиената лента се подписва и от трите членове на СИК. При залепването на хартиената лента **да не се използва тиксо**. Чувалът се пломбира с пломба за сигурност, предоставена от комисията по чл. 287, ал. 7 ИК.

Целостта на „Плик № 3-ПВР – Книжа на СИК № …“.

Плик с нарушена цялост (разпечатан, скъсан и др. повреди) се поставя, без да се отваря в нов плик, осигурен от общинската администрация. Новият плик се запечатва с тиксо и се подпечатва и подписва от членовете на комисията по чл. 287, ал. 7 ИК.

Съдържанието на Плик № 2-ПВР се проверява за наличието на книжата в него, след което пликът се запечатва с тиксо и се подпечатва и подписва от членовете на комисията по чл. 287, ал. 7 ИК.

Случаите на нарушена цялост и/или липси на предадените **бял чувал** и пликове се описват в протокол – Приложение 5, към методическите указания. Протоколът се поставя в Плик № 2-ПВР преди запечатването му.

За предаването на **белия чувал**, Плик № 2-ПВР и Плик № 3-ПВР членовете на СИК и комисията по чл. 287, ал. 7 ИК съставят протокол по образец Приложение № 74-ПВР от изборните книжа. В т. 1 на протокола задължително се вписва номерът на пломбата за сигурност, поставена на белия чувал. Протоколът се подписва от тримата членове на СИК и от всички членове на комисията по чл. 287, ал. 7 ИК и се поставя в Плик № 2-ПВР преди запечатването му.

СИК предават изборните книжа и материали не по-късно от 24 часа от приключване на гласуването.

V. ПРИЛОЖЕНИЯ:

Приложение 1

ПРОТОКОЛ
№ …..

Днес, ... г., в …….. ч., в изборното помещение, намиращо се на ..... етаж на сградата, находяща се на ул. ....., гр./с. ....., адм. район ....., община ....., област ....., се проведе заседание на СИК № ……., на което присъстваха:

1. ....., председател
2. ....., зам.-председател
3. ....., секретар
4. ....., член
5. ....., член
6. ....., член
7. ....., член
8. ....., член
9. ....., член

като се взе следното:

РЕШЕНИЕ:

.....
.....

Гласували „за“ ....., „против” .....
(описват се имената на членовете на СИК гласували „за“)
(описват се имената на членовете на СИК гласували „против“)

Когато „за“ приемане на решението са гласували по-малко от 2/3 от присъстващите членове на СИК, е налице решение за „ОТХВЪРЛЯНЕ“ по смисъла на чл. 99, ал. 3, изр. второ ИК.

Час на приемане: .....

Председател: .....

Секретар: .....

Приложение 2

ОПИС
на книжата, поставени в белия чувал

Днес, …..... 2026 г., в ..... ч., долуподписаните членове на СИК № ……

Поставихме в белия чувал следното:

1. Пакет с надпис „Бюлетини, намерени в избирателната кутия“
2. Пакет с надпис „Кочани от бюлетините“, с които е гласувано
3. Плик отрязъци с номерата на бюлетините
4. Протокола за маркиране на печата на СИК (Приложение № 72-ПВР)

Трите имена и подписи:

Членове на СИК № .....
1. .....
2. .....
3. .....
4. .....
5. .....
6. .....
7. .....
8. .....
9. .....

Третият екземпляр на описа се поставя в белия чувал. Първите два екземпляра на описа се поставят в Плик № 2-ПВР, като единият екземпляр е за РИК, а другият – за комисията по чл. 287, ал. 7 ИК в общинската администрация.

Приложение 3

КОНСТАТИВЕН ПРОТОКОЛ

Днес, ….....2026 г., долуподписаните членове на РИК и членове на СИК № …….

Констатирахме следните липси/несъответствия на изборни книжа и материали в „Плик № 1-ПВР – Списъци на СИК № ….....“, съответно в „Плик № 2-ПВР – Протоколи на СИК № ….....“.

(Описва се кои изборни книжа и материали липсват, какви несъответствия в книжата има в съответния плик и причините за това, съответно кои материали не се намират в пакета)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Три имена и подписи:

Членове на СИК № .....
1. .....
2. .....
3. .....

Членове на РИК
1. .....
2. .....
3. .....

Протоколът се поставя в плика, за който са установени липсите/несъответствията на изборните книжа и материали. При установена липса на материали в пакета протоколът се поставя в Плик № 2-ПВР.

Приложение 4

КОНСТАТИВЕН ПРОТОКОЛ

Днес, ….....2026 г., долуподписаните членове на СИК № ..... и членове на комисия по чл. 287, ал. 7 ИК в общинската администрация

Констатирахме, че белият чувал на СИК е с нарушена цялост, съответно констатирахме, че „Плик № 3-ПВР – Книжа на СИК № ….....“ е с нарушена цялост, съответно установихме липса на изборни книжа в „Плик № 2-ПВР – Протоколи на СИК № ….....“, съответно в Пакет с надпис „Устройство за видеонаблюдение на СИК № …“.

(Описва се в какво се състои нарушената цялост – скъсана лента, пробит чувал, разпечатан Плик № 3-ПВР и др. повреди, съответно кои изборни книжа не се намират в Плик № 2-ПВР или какво липсва в комплекта на устройството за видеонаблюдение.)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Три имена и подписи:
Членове на СИК № .....
1. .....
2. .....
3. .....

Членове на комисия от общинската администрация
1. .....
2. .....
3. .....
…….....

Протоколът се поставя в „Плик № 2-ПВР – Протоколи на СИК № …“, след което пликът се запечатва.